

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบพื้นฐานอันเป็นแกนสำคัญอันหนึ่งของสังคมมนุษย์ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมเป็นแบบแผนในการดำรงและดำเนินชีวิตของคนในสังคม วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมหรือความประพฤติของมนุษย์ในแต่ละสังคม ดังเช่น พระยาอนุมานราชธน หรือ "เสฐียรโกเศศ" เขียนไว้ในหนังสือวัฒนธรรมเบื้องต้นตอนหนึ่งว่า "มนุษย์เกิดในวัฒนธรรม ที่จะเกิดอยู่นอกวัฒนธรรมนั้นไม่มีได้ คนจะเป็นคนขึ้นมาได้ก็ด้วยวัฒนธรรม ถ้าไม่มีวัฒนธรรมก็ไม่ใช่คน แต่เป็นสัตว์ชนิดหนึ่งซึ่งมีวิถีชีวิตอย่างธรรมชาติเท่านั้นวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญของคนเพราะเข้าไปซึมซับและประกอบเป็นรูปวิถีชีวิตของคนตั้งแต่เกิดมาโดยไม่ใครรู้สึกตัว วัฒนธรรมจึงเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นนิสัยคือ ความประพฤติที่เคยชินของสังคมซึ่งมนุษย์เองเป็นผู้สร้างและปรับปรุงจากธรรมชาติและเรียนรู้จากกันและกัน เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่สังคมสร้างและเป็นสิ่งที่สังคมเรียนรู้ควบคุมกันไปในตัวคน ในสังคมจะมีลักษณะเป็นคนเช่นไร เป็นคนดีหรือเป็นคนเลว ก็อยู่ที่วัฒนธรรมซึ่งคนสร้างขึ้นและบันดาลให้เป็นไป" (จำนง อติวัฒนธรรมลัทธิและคณะ, 2540)

วัฒนธรรมจึงเป็นเสมือนเบ้าหลอมและเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิตของกลุ่มซึ่งสมาชิกของสังคมหนึ่งได้ยึดถือเป็นแบบแผนของชีวิตร่วมกัน ฉะนั้นแต่ละสังคมจะมีแบบแผนหรือมีวัฒนธรรมเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับบริบทของสังคมว่าเป็นเช่นไร และจากการปฏิวัติวิทยาศาสตร์ในโลกตะวันตก ในศตวรรษที่ 16-17 ทำให้วิทยาศาสตร์กลายเป็นอารยธรรมสากลของมนุษย์ที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดอารยธรรมหนึ่ง ซึ่งมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อบรรดาผู้คนทุกชีวิตในโลก จากการปฏิวัตินี้ดังกล่าวทำให้เกิดวิธีการแสวงหาความรู้หรือความจริงของธรรมชาติโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และทำให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ที่ก่อตัวขึ้นพร้อมกับพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าว เรียกว่า "วัฒนธรรมวิทยาศาสตร์"

ก่อนที่จะกล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์นั้น จะกล่าวถึงความหมายและความสำคัญของวิทยาศาสตร์ในเบื้องต้นนี้ก่อนกล่าวคือ วิทยาศาสตร์ มีความหมายตามภาษาอังกฤษว่า Science คำนี้มาจากภาษาละตินว่า Scientia ซึ่งหมายถึง ความรู้ (Knowledge) ดังนั้น

วิทยาศาสตร์จึงหมายถึง ความรู้ต่างๆ ซึ่งไม่จำกัดว่าเป็นความรู้อะไร ความรู้ประเภทใด อาจจะเป็น ความรู้วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ความรู้วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการปรับตัวเพื่อการมีชีวิตหรืออาจเป็น ความรู้สาขาอื่น ๆ ก็ได้ (รศ.วิน เชื้อโพหก, 2539)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า วิทยาศาสตร์ ไว้ในลูกคำของคำว่า วิทยา ว่า ความรู้ที่ได้โดยการสังเกตและการค้นคว้าจากการประจักษ์ทาง ธรรมชาติแล้วจัดเข้าเป็นระเบียบ วิชาที่ค้นคว้าได้หลักฐานและเหตุผลแล้วจัดเข้าเป็นระเบียบ

ผศ.เต็มศักดิ์ เศรษฐวิชราวนิชและคณะได้กล่าวถึงความหมายของวิทยาศาสตร์ไว้ในหนังสือ วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิตว่า วิทยาศาสตร์ หมายถึงความรู้ที่ได้มาจากการสังเกต การทดลองหรือ การพิสูจน์ได้ว่าถูกต้องตรงตามความจริง แล้วจัดไว้เป็นหมวดหมู่สรุปได้เป็นกฎเกณฑ์สากลซึ่งอาจจะ อยู่ในรูปแบบของทฤษฎีที่ใช้เป็นหลักในการสังเกตหรือทดลองในครั้งต่อไป (ผศ.เต็มศักดิ์ เศรษฐวิชราวนิช และคณะ, 2542)

ฉะนั้น วิทยาศาสตร์คือการเรียนรู้ธรรมชาติโดยมีวิธีการอย่างเป็นระบบ และมนุษย์ก็ได้ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์นี้ในการคิดค้นวิทยาการต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นว่าวิวัฒนาการสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นล้วน แล้วแต่มาจากการค้นคว้าทดลองทางวิทยาศาสตร์ทั้งสิ้น ทำให้วิทยาศาสตร์กลายเป็นส่วนสำคัญ สำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์

นอกจากความสำคัญของวิทยาศาสตร์ที่สามารถเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในหนังสือเรื่อง National Science Education Standards ซึ่งเป็นหนังสือเสนอมาตรฐานการศึกษา วิทยาศาสตร์ของสหรัฐฯ มีข้อความตอนหนึ่งแปลเป็นภาษาไทยได้ความว่า:

“การเข้าใจวิทยาศาสตร์จะช่วยให้ทุก ๆ คนสามารถมีส่วนร่วมในการเข้าใจความรุ่มรวยและความหลากหลายของโลกธรรมชาติ การมีความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ทำให้ผู้คนสามารถใช้หลักการและกระบวนการของวิทยาศาสตร์ในการตัดสินใจส่วนตัว ตลอดจนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการอภิปรายเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์ที่มีผลต่อสังคม การมีพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่แข็งแกร่งจะช่วยให้ผู้คนใช้ทักษะต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนได้อย่างดีมากขึ้น ทักษะที่ว่าก็มีเช่นการรู้วิธีแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิจารณ์ การทำงานร่วมกันเป็นทีม การรู้จักใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และการ

ให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้ตลอดชีพ” (National Academy Press, 1996 อ้างถึงในวิกฤตการณ์
วิทยาศาสตร์ศึกษาของไทย, : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2541)

จากคำกล่าวข้างต้นนั้น ทำให้เห็นถึงความสำคัญของวิทยาศาสตร์ในอีกมิติกล่าวคือ กระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ ชัยวัฒน์ คุประกุล ได้ให้ความหมายของการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ไว้ว่า หมายถึง การคิดโดยใช้กรอบที่เป็นกระบวนการศึกษา หรือตรวจสอบอย่างวิทยาศาสตร์ คือ ยึดมั่นในหลักการของเหตุและผล (เหตุและผลที่เป็น Cause And Effect มิใช่เหตุผลที่เป็น Reason เท่านั้น) ใช้กระบวนการตรวจสอบหรือศึกษาอย่างเป็นระบบ และใช้ข้อมูลความรู้ที่เป็นจริง ซึ่งสามารถสรุปหลักของกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ ในขั้นแรกเมื่อพบปัญหา ต้องรู้จักที่จะตั้งสมมติฐานหรือเรียกอีกอย่างว่าแนวทางในการหาคำตอบ จากนั้นหาหลักฐานและค้นหาคำตอบในที่สุด¹

จากความหมายและความสำคัญของวิทยาศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ขึ้นในสังคม กล่าวคือ ให้คนในสังคมมีพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เข้มแข็งสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และมีกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ รู้จักคิดวิเคราะห์ในเชิงเหตุผล หรือกล่าวได้ว่ามีวิถีชีวิตในเชิงวิทยาศาสตร์ ซึ่งแบบแผนในการดำเนินชีวิตดังกล่าวจะก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ขึ้น

วัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ หมายถึง การแสดงออกซึ่งรูปแบบทั้งหมดที่ปัจเจกชนและสังคมรับเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม กล่าวคือ การที่คนในสังคมมีพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างเพียงพอที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน คิดและทำแบบวิทยาศาสตร์ ในทุกมิติของการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเอง รวมไปถึงการคิดในเชิงตรรกะ มีความเป็นเหตุและผลซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้ที่มีเจตคติทางวิทยาศาสตร์

ผู้ที่มีเจตคติทางวิทยาศาสตร์ คือผู้ที่มีความคิดที่จะหาหลักฐานมาประกอบการพิจารณาคำกล่าวอ้างในการตัดสินใจ และการกล่าวอ้างนั้นควรมีหลักฐานสนับสนุนหนักแน่นพอ การใช้คำอธิบายที่มีเหตุผล มีความสนใจในการใช้ตัวเลขประกอบยิ่งกว่าที่จะกล่าวอย่างเลื่อนลอย เปลี่ยนความคิดเมื่อ

¹ www.pantip.com เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2544.

ได้ข้อมูลที่มีเหตุผลถูกต้องกว่า มีความบากบั่นในการทำงาน ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีความรับผิดชอบในการกระทำของตน (นิตา สะเพียรชัย, 2520)

ประโยชน์ของ วัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ นั้นสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนในสองด้านหลัก ๆ ประการแรกคือในการพัฒนาความรู้ วัฒนธรรมวิทยาศาสตร์คือการส่งเสริมและพัฒนาให้คนมีพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่แข็งแกร่ง และสามารถนำความรู้ที่นั่นไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ทั้งทางด้านประกอบอาชีพ เพิ่มพูนคุณภาพชีวิต ตลอดจนให้ทรัพยากรธรรมชาติและปกป้องสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เช่นด้านอุตสาหกรรม การแพทย์ การเกษตร เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จะช่วยผลักดันให้คุณภาพของคนในสังคมดีขึ้นได้

นอกจากนี้ประโยชน์ของวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ในด้านของการพัฒนาความรู้ที่นั่น จะช่วยให้ประเทศชาติมีการพัฒนาตามไปด้วย เพราะปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือและรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพทั้งสร้างเสริมให้ประเทศมีความสามารถสูงในการแข่งขันกับนานาชาติ ทั้งทุกภูมิภาคของโลก และเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะนำประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (ฝ่ายนิเทศสัมพันธ์สำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2543)

ประการที่สองนั้น วัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ช่วยให้คนมีพัฒนาการที่ดีโดยเฉพาะการพัฒนาทางความคิด คือกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ ซึ่งทำให้คนมีความคิดในเชิงเหตุผลมากขึ้นส่งผลให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งเหตุผล ซึ่งการนำกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์เข้ามาเป็นรูปแบบหรือกรอบในการประมวลความคิดนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะศาสตร์ทางด้านวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่รวมถึงศาสตร์ในด้านอื่น ๆ ด้วยไม่ว่าจะเป็นทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม กระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์นั้นสามารถช่วยในเรื่องการคิดและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สังคมไทยขณะนี้ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์และกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์อย่างเพียงพอในการที่จะพัฒนาวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ให้เกิดขึ้น จะเห็นได้จากปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นในเรื่องปัญหาการพนัน หวยเถื่อน ปัญหายาเสพติด โดย

เฉพาะสิ่งที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนคือสังคมไทยยังเป็นสังคมที่มีความเชื่อในเรื่องบางอย่างซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้แต่คนในสังคมส่วนหนึ่งกลับมองว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์และนำไปสู่ความมั่งงายในเรื่องไสยศาสตร์ต่าง ๆ

สาเหตุที่สำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นคือคนในสังคมไทยนั้นขาดความรู้ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ที่เพียงพอ ในเรื่องนี้ได้มีผู้กล่าวว่า”เป็นที่ยอมรับกันว่าส่วนหนึ่งของปัญหาหลักของชาติประการหนึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนความรู้ของสังคมโดยรวม ซึ่งหมายรวมไปถึงการที่ประชาชนทั่วไปซึ่งเป็นกำลังการผลิตของชาติ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ รวมทั้งความรู้แขนงอื่น ๆ อย่างเพียงพอที่จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งความรู้”²

ฉะนั้น การพัฒนาวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์สำหรับสังคมไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ การพัฒนาวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าที่ของความรู้ในเรื่องต่าง ๆ และการประยุกต์ใช้ความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามลำดับขั้นจากความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และนำความรู้ที่นำไปใช้เพื่อมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น รวมถึงการพัฒนาให้คนในสังคมรู้จักใช้หลักของเหตุผลมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจคิดและทำอย่างวิทยาศาสตร์ สิ่งที่สำคัญสำหรับพัฒนาวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ให้เกิดขึ้นนั้น คือ ความรู้ โดยจะต้องสร้างพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ให้กับคนในสังคม จัดการศึกษาที่ให้โอกาสแก่ประชาชนทั่วไปได้มีความรู้ความเข้าใจในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มากยิ่งขึ้น โดยอาศัยการกระจายความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องวิทยาศาสตร์ศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ วิทยาศาสตร์ศึกษา คือการให้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้เยาวชนและมหาชน “อ่านออกเขียนได้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” (Science and Technology Literacy) และสร้างนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความรู้ความตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้สังคมไทยยอมรับวิทยาศาสตร์ในฐานะเป็นเครื่องมือในการเข้าใจการสร้างองค์ความรู้ใหม่และการดัดแปลงโลก (อนุช อภาภิรม และคณะ ,2543)

² อ่างแล้ว "วิกฤตการณ์วิทยาศาสตร์ศึกษาของไทย" หน้า 17.

สื่อมวลชนจึงมีบทบาทที่สำคัญ เพราะสื่อมวลชนเป็นสถาบันที่มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ของสังคม อีกทั้งยังเป็นส่วนสำคัญสำหรับการเรียนรู้ โดยเป็นแหล่งความรู้และเผยแพร่สู่ประชาชนในวงกว้าง ศ. ดร.มนตรี จุฬาวัดมนทล ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “อยากจะทำให้การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเผยแพร่ออกสู่ประชาชนให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าถ้าหากประชาชนสนใจและเข้าใจวิทยาศาสตร์มากขึ้นจากภาซาง่าย ๆ แล้ว ผลก็จะทำให้ประชาชนเข้าใจในเรื่องทางด้านวิทยาศาสตร์ได้ดีขึ้น สังคมก็จะเป็นสังคมวิทยาศาสตร์มากขึ้น ไม่เป็นสังคมทิ้งมงาย หรือเชื่อในโชคกลางบางอย่าง” (ศ.ดร.มนตรี จุฬาวัดมนทล,2540)

สื่อมวลชนยังเป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางของสังคมไทย โดยได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของสื่อที่เข้ามา มีบทบาทที่สำคัญในชีวิตประจำวันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม และสื่อมวลชนที่นับว่ามีบทบาทต่อการเรียนรู้ที่สำคัญต่อสังคมมากแขนงหนึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ซึ่งนอกจากจะสามารถเข้าถึงประชาชนได้ในวงกว้างแล้วหนังสือพิมพ์ยังมีคุณสมบัติของสื่อสิ่งพิมพ์ที่สามารถให้ความรู้ในลักษณะของการอธิบายความและสามารถค้นคว้าได้ภายหลัง หนังสือพิมพ์จึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการให้ความรู้ การศึกษา และสร้างพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ให้กับประชาชน รวมถึงมีบทบาทในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ให้เกิดขึ้น โดยการพัฒนาพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ของคนในสังคม และพัฒนาความคิดของคนในสังคมในกระบวนการความคิดเชิงเหตุผล

ฉะนั้นสิ่งที่หนังสือพิมพ์พึงตระหนัก คือ การสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์ โดยการเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในลักษณะที่ให้ความรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ รวมถึงส่งเสริมกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ให้กับประชาชน ซึ่งบทบาทที่สำคัญได้แก่ การนำเสนอข่าวสารโดยอาศัยกระบวนการรายงานข่าวด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ คือ ต้องมีการรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง มีความเป็นเหตุเป็นผล รายงานตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และไม่ด่วนสรุปเหตุการณ์ เพราะอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้ การรายงานข่าวที่มีความรับผิดชอบดังกล่าวของหนังสือพิมพ์เท่ากับการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ได้ส่วนหนึ่ง และส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นหนังสือพิมพ์จึงเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ และปลูกฝังความเป็นวิทยาศาสตร์ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย เพื่อให้สังคมไทยก้าวสู่ “วัฒนธรรมวิทยาศาสตร์”

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และการนำเสนอข่าวทั่วไปของหนังสือพิมพ์รายวันว่ามีส่วนในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์หรือไม่ อย่างไรก็ตามนอกจากนี้ยังศึกษาวิเคราะห์ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าววิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์รายวันในปัจจุบันในเรื่อง การตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ เพราะผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวนั้นเปรียบเสมือนเป็นผู้กลั่นกรอง และเป็นประจักษ์จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวต่อประชาชน อีกทั้งงานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นการรวบรวมความคิดจากนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อสรุปและแนวทางร่วมกันในการวิเคราะห์และกำหนดบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์อีกด้วย

ปัญหานำวิจัย

หนังสือพิมพ์รายวันมีส่วนในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ (Scientific Culture) หรือไม่อย่างไร โดยศึกษาในด้านต่อไปนี้

1. การเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และข่าวทั่วไปของหนังสือพิมพ์เป็นการนำเสนอเพื่อสร้างพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ในลักษณะของการเสริมสร้างความรู้ให้กับผู้อ่านหรือไม่ อย่างไร
2. การนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์และข่าวทั่วไปของหนังสือพิมพ์เป็นการนำเสนอเพื่อสร้างกระบวนการคิดในรูปแบบของวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ให้กับผู้อ่านหรือไม่ อย่างไร
3. ผู้ที่รับผิดชอบในการคัดเลือกเนื้อหาทางกายภาพเพื่อการนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์มีบทบาทอย่างไรต่อการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย